

Code of Criminal Procedure Video 01 D part3.1

Marathi (1)

अग पहिली माहिती अहवाल फिर दाखल करणे कलम 154 ते 157 एक कलम 154 फिरची नोंदनी फिर मणजे काई? गंभीर गुण्याची कॉग्निजेबल ओफेंस पोलिसान कडे दिलेली पहिली अधिकरूत माहिती फिर कोण दाखल करू शकतो? कोणी ही पीडित व्यक्ती साक्षिदार किम्मा माहिती देनारा इन्फोर्मंट फिर कुठे दाखल कराईची? त्या पोलिस ठाने अथ जिथे गुन्हा गढला आहे? फिर साथी आवश्यक बाबी? फिर लेखी स्वरूपात असावी आणि माहिती देनायचा सहा असाव्यात? फिर ची नोंध पोलिसान चा रजिस्टर मधे केली जावी? माहिती देनायास विनामूल्य प्रत द्यावी? जर पोलिस फिर दाखल करायला नकार देत अस्तील, तर काय करावे? संबंधित पोलिस अधीक्षका कडे SP टकरार करावी? कलम 1, 5, 6, 3 अंतरगत न्यायदंड अधिकायां कडे अरज दाखल करावा? 2. कलम 155 गंभीर नसलेल्या गुण्यां साथी माहिती, नॉन कॉग्निजेबल केसेस? गंभीर नसलेल्या गुण्यां मधे पोलिस न्यायालय चा परवांगी शिवाय फिर नोंदू शकत नाही. 3. कलम 156 गंभीर गुण्यां ची चौक्षी करणे चा पोलिसांचा अधिकार? गंभीर गुण्यां मधे कॉग्निजेबल आफेंस, पोलिसांना फिर दाखल केले वर थेट चौक्षी करणे चा अधिकार असतो, त्या साथी न्यायालय चा मंजूरी ची आवश्यकता नस्ते. 4. कलम 157 चौक्षी प्रक्रिया, फिर दाखल जाले नंतर पोलिसांची चौक्षी सुरू होत, जा मधे पुढिल गोष्टिंचा समावेश होतो, साक्षिदारांचे निवेदन नोंदमने, भौतिक पुरावे गोळा करणे, जडती आनी जबती करणे.

2. पोलिस तपास प्रक्रिया, कलम 160 ते 176. एक, साक्षिदारांची चौक्षी, कलम 160 ते 165. कलम 160, पोलिस साक्षिदारांना चौक्षी साथी बोलावू शकता.

कलम 161, साक्षिदारांची नोंदवलेली विधाने, फिर चा तपासाचा भाग असता. कलम 162, साक्षिदारांची विधाने न्यायालयात पुरावा मणून वापरता येत नहीं, जो परियंत ती इतर पुरावयांची सुसंगत नहीं. 2. आरोपी चा वैद्यकिय तपास, कलम 53 आनी एक सहाचार.

जर आवश्यक असेल, तर आरोपी चा वैद्यकिय तपास केला जाओ शकतो. लैंगित गुण्यां चा प्रकरणां मधे पीडिते चा तपास 24 तासां चा आथ केला जाने आवश्यक आहे.

सारांश (Summary)

1. फिर (FIR) दाखल करण्याची प्रक्रिया (कलम 154-157):

- **कलम 154:**
 - **फिर म्हणजे काय?** गंभीर गुन्हाची (Cognizable Offense) पोलिसांना दिलेली पहिली अधिकृत माहिती.
 - **कोण दाखल करू शकतो?** कोणतीही पीडित व्यक्ती, साक्षिदार किंवा माहिती देणारा (Informant).
 - **फिर कुठे दाखल करावी?** ज्या पोलिस ठाण्यात गुन्हा घडला आहे तिथे.
 - **आवश्यक बाबी:** फिर लेखी स्वरूपात असावी आणि माहिती देणाऱ्याची सही असावी. पोलिसांनी फिरची नोंद रजिस्टरमध्ये करावी आणि माहिती देणाऱ्याला विनामूल्य प्रत द्यावी.
 - **जर पोलिसांनी फिर दाखल करायला नकार दिला तर काय करावे?**
 - संबंधित **पोलिस अधीक्षक (SP)** कडे तक्रार करावी.
 - **कलम 156(3)** अंतर्गत **न्यायदंड अधिकाऱ्यांकडे अर्ज दाखल करावा.**
- **कलम 155:**
 - **गंभीर नसलेले गुन्हे (Non-Cognizable Cases):**
 - अशा प्रकरणांत पोलिस न्यायालयाच्या परवानगीशिवाय फिर दाखल करू शकत नाहीत.
- **कलम 156:**
 - **गंभीर गुन्हांची चौक्षी करण्याचा पोलिसांचा अधिकार (Cognizable Offenses):**
 - अशा प्रकरणांमध्ये पोलिसांना न्यायालयाची परवानगी न घेता चौक्षी करण्याचा अधिकार असतो.

- कलम 157:
 - चौकशी प्रक्रिया:
 - फिर दाखल झाल्यानंतर पोलिसांची चौकशी सुरू होते.
 - यात साक्षीदारांची निवेदने नोंदवणे, भौतिक पुरावे गोळा करणे, झडती व जप्ती करणे यासारख्या टप्प्यांचा समावेश होतो.
-

2. पोलिस तपास प्रक्रिया (कलम 160-176):

- कलम 160-165:
 - साक्षीदारांची चौकशी:
 - कलम 160: पोलिस साक्षीदारांना चौकशीसाठी बोलावू शकतात.
 - कलम 161: साक्षीदारांची निवेदने तपासाचा भाग असतात.
 - कलम 162: साक्षीदारांची निवेदने न्यायालयात पुरावा म्हणून वापरता येत नाहीत, जोपर्यंत ती इतर पुराव्यांशी सुसंगत नाहीत.
 - कलम 53 व सहायक कलमे:
 - आरोपीचा वैद्यकीय तपास:
 - जर आवश्यक असेल तर आरोपीचा वैद्यकीय तपास केला जाऊ शकतो.
 - लैंगिक गुन्ह्यांच्या प्रकरणांमध्ये पीडितेचा तपास २४ तासांत पूर्ण करणे अनिवार्य आहे.
-

प्रश्नमंजुषा (Quiz)

१. फिर (FIR) म्हणजे काय?

- ☒ गंभीर गुन्ह्याची पोलिसांना दिलेली पहिली अधिकृत माहिती.
- ☒ न्यायालयात सादर केलेली याचिका.
- ☒ पोलिसांकडून गुन्हा सिद्ध झाल्यानंतर दिलेले निवेदन.
- ☒ साक्षीदारांनी दिलेली लेखी जबानी.

२. पोलिसांनी जर फिर दाखल करायला नकार दिला तर काय करावे?

- ☒ संबंधित पोलिस अधीक्षक (SP) कडे तक्रार करावी.
- ☒ थेट सर्वोच्च न्यायालयात अर्ज दाखल करावा.
- ☒ गुन्हेगारी वकिलाकडे फिर अर्ज करावा.
- ☒ साक्षीदारांची निवेदने कोर्टात सादर करावीत.

३. कोणत्या कलमाखाली पोलिसांना न्यायालयाची परवानगी न घेता गंभीर गुन्ह्यांची चौकशी करण्याचा अधिकार असतो?

- ☒ कलम 156
- ☒ कलम 155
- ☒ कलम 154
- ☒ कलम 157

४. लैंगिक गुन्ह्यांमध्ये पीडितेचा वैद्यकीय तपास किती वेळेत पूर्ण करणे आवश्यक आहे?

- ☒ २४ तासांत
- ☒ ४८ तासांत
- ☒ ७२ तासांत
- ☒ १ आठवड्यात